

VOCEA POPORULUI

№ 7 (1623)

ZIAR NAȚIONAL

VINERI, 16 FEBRUARIE 2024

Oficiul OIM din Budapesta apreciază eforturile CNSM în dialogul social >>> p.2

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

Indexarea pensiilor, preconizată de 6 la sută, va fi și mai mică >>> p.5

Actual

Expoziție inedită la un muzeu: Icoane pictate pe cutii de muniție

Vernisajul expoziției va avea loc joi, 22 februarie curent, de la ora 14:00. Expoziția va fi deschisă publicului până pe 10 martie 2024, de sâmbătă până joi, între orele 10:00 și 17:00. >>> p.2

Autoritățile au elaborat un nou program de dezvoltare a industriei

Potrivit notei informative a proiectului, programul a fost elaborat cu scopul de a fortifica industria prelucrătoare, care deține o pondere de 86% în total din industrie. >>> p.5

Consultațiile economistului și ale juristului >>> p.6

Salariații care vor îngriji de o rudă bolnavă vor beneficia de 5 zile libere

În Codul muncii urmează să fie introdus un nou tip de concediu, și anume cel pentru îngrijirea unei rude bolnave sau a unei persoane bolnave care locuiește în aceeași locuință cu salariații. >>> p.7

Pe 17 februarie, este Ziua administratorului autorizat.

Este important să participăm la crearea regulilor pentru piața muncii

„Vom continua să pledăm pentru îmbunătățirea garanțiilor lucrătorilor, nu admitem diminuarea drepturilor ce țin de raporturile de muncă

Ilie LUPAN

Este o certitudine faptul că mișcarea sindicală din Republica Moldova a avansat foarte mult în ultimul timp, aceasta afirmându-se pe plan regional, precum și pe plan internațional. Alegerea lui Igor Zubcu în funcția de președinte al PERC constituie, indiscutabil, un succes evident al întregii mișcări sindicale de la noi, care a dat un imbold pentru revigorarea și consolidarea relațiilor cu sindicate frățești din Europa, cu structuri inter-

naționale care au un cuvânt greu de spus mai ales în domeniul drepturilor muncii și în apărarea acestora.

Săptămâna trecută a fost una plină de evenimente, dacă ne putem exprima așa, un tur de forță prin Europa, unde membrii Comitetului Confederal al CNSM au avut întrevederi cu reprezentanți ai unor structuri internaționale și cu colegi din două țări cu care sindicatele noastre cooperează sau preconizează să colaboreze.

Iar faptul că la întrevederile productive cu lideri ai mișcării sindicale din Austria și din Ungaria,

precum și cu conducerea Oficiului Organizației Internaționale a Muncii cu sediul în Budapesta, a participat Comitetul Confederal al CNSM în componență cvasitotală denotă că solidaritatea și unitatea de idei în mișcarea sindicală fac casă bună cu năzuința de a atinge obiectivele majore trasate, cu eforturi comune.

Președintele Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, Igor Zubcu, a avut amabilitatea de a-și împărtăși primele impresii și rezultate ale vizitelor pe care le-au avut liderii sindicali de la noi în țări

membre ale Uniunii Europene, unde tindem să ajungem și noi.

– Domnule președinte, ne puteți spune care este rezultatul principal, cele mai puternice impresii cu care v-ați întors acasă?

– Miza întrevederii, împreună cu Comitetul Confederal al Confederației Sindicatelor din Austria, a fost una constructivă. În contextul în care suntem o țară care deja a inițiat negocierile cu UE și mișcarea națională sindicală s-a declarat una europeană. >>> p.3

ABONAREA 2024 CONTINUĂ

DRAGI CITITORI!

Sperăm foarte mult să rămânem împreună și în 2024, fiindcă doar astfel putem face o publicație de calitate.

Abonament: 1 lună - 40,00 lei; 6 luni - 240,00 lei; 12 luni - 440,00 lei.

Cet-nouvel

Conlucrare

Oficiul OIM din Budapesta apreciază eforturile CNSM în dezvoltarea dialogului social

Membrii Comitetului Confederal al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM) au avut, pe 8 februarie curent, o întrevvedere cu reprezentanții Oficiului Organizației Internaționale a Muncii (OIM) din Budapesta (Ungaria), pentru a discuta despre progresele înregistrate la capitolul dialog social, activitatea și prioritățile CNSM pentru următoarea perioadă, colaborarea pe diverse direcții în anul 2024.

Sindicaliștii au dialogat cu Claire Harasty, directoarea Oficiului OIM din Budapesta, Magnus Berge, specialist principal al OIM pentru activitățile lucrătorilor, Maria José Chamorro, specialistă în domeniul egalității de gen și al economiei formale, și Lejo Sibbel, specialist în domeniul dialogului social și legislației muncii.

În cadrul discuțiilor, Igor Zubcu, președinte CNSM, a mulțumit conducerii Oficiului OIM din Budapesta pentru suportul

acordat în ultimii ani la implementarea mai multor proiecte importante vizând protecția social-economică a salariaților, promovarea muncii decente, ratificarea Convențiilor OIM și dezvoltarea parteneriatului social în Republica Moldova. Liderul sindical a subliniat importanța consolidării

capacităților partenerilor sociali în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană.

Sindicaliștii din Republica Moldova au accentuat necesitatea neadmiterii flexibilității și liberalizării excesive a legislației muncii în detrimentul drepturilor, garanțiilor

și intereselor legale ale salariaților, și asigurarea respectării, în procesul de elaborare și perfecționare a legislației muncii, a prevederilor actelor normative internaționale la care R. Moldova este parte.

Părțile s-au referit la ratificarea de către Parlamentul Republicii Moldova a Convenției OIM nr. 190 privind eliminarea violenței și hărțuirii la locul de muncă și a Convenției OIM nr. 161 privind serviciile de sănătate ocupațională, și la eforturile conjugate ale partenerilor sociali în acest sens.

De asemenea, sindicaliștii au discutat despre situația legată de reforma Inspectoratului de Stat al Muncii, provocările în domeniul securității și sănătății în muncă la nivel național, munca în condiții sigure și sănatoase fiind un drept fundamental al salariaților la locul de muncă.

Pentru următoarea perioadă, părțile au convenit să dezvolte cooperarea în ceea ce privește implementarea Convenției OIM nr. 190, fortificarea dialogului social la nivel național, precum și dezvoltarea dialogului social la nivel de ramură.

sindicate.md

Întrevedere

Igor Zubcu a discutat cu doi oficiali austrieci despre securitatea digitală

Președintele Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, Igor Zubcu, a avut luni, 12 februarie, o întrevvedere cu Philipp Agathonos, reprezentantul diplomatic al Direcției Politice de Securitate din cadrul Ministerului Federal al Afacerilor Europene și Internaționale din Austria, și cu Helmut Leopold, șeful Centrului pentru Securitate și Securitate Digitală al Institutului Austriac de Tehnologie (AIT).

Părțile au discutat despre impactul crizelor de diversă natură, într-o perioadă plină de amenințări hibride la nivel regional și european.

În special, părțile s-au referit la implementarea politicilor de digitalizare în organizațiile sindicale, modul cum sunt pregătite sindicatele pentru a răspunde provocărilor cauzate în viitor de inteligența artificială, inclusiv implicarea sindicatelor în combaterea fenomenului „fake news-urilor” (știrilor false) din spațiul public.

Război și Artă

Expoziție inedită la un muzeu: Icoane pictate pe cutii de muniție

O expoziție dedicată împlinirii a doi ani de la izbucnirea agresiunii ruse împotriva Ucrainei va fi organizată la Muzeul Național de Istorie a Moldovei. Publicul va putea admira icoane pictate pe cutii de muniție de către doi artiști ucraineni.

Vernisajul expoziției va avea loc joi, 22 februarie curent, de la ora 14:00. Expoziția va fi deschisă publicului până pe 10 martie 2024, de sâmbătă până joi, între orele 10:00 și 17:00.

„În 2014, ca răspuns la prima agresiune militară a Rusiei asupra Ucrainei, artiștii ucraineni Oleksandr Klymenko și Sonia Atlantova au început să picteze icoane pe cutii de muniție. Acest demers atât de original și expresiv a avut de la bun început un impact foarte puternic asupra privitorilor”, a transmis Muzeul Național de Istorie.

Proiectul aduce laolaltă două lucruri la prima vedere imposibil de unit: icoana și cutia de muniție, moartea și viața.

„Prin lucrările noastre vrem să transformăm moartea, al cărei simbol este cutia de muniție, în viață, în cultura ucraineană simbolizată în mod tradițional de icoană” – spune Klymenko.

Colecția prezentată la Chișinău

va include și lucrări mai noi, pictate pe cutii de muniție folosite în timpul actualei invazii a Rusiei asupra Ucrainei.

Scopul principal al artiștilor ucraineni este de a vinde icoanele, suma strânsă fiind donată în scopuri caritabile oamenilor afectați de război, dar mai ales pentru a veni în ajutor Prîmului Spital Voluntar Mobil din Ucraina, unde din 2014 până în prezent au fost tratați deja peste 60.000 de pacienți. Conform declarațiilor lui Klymenko, 97% din costurile de funcționare ale spitalului au fost acoperite din vânzarea icoanelor. Din fondurile obținute din vânzarea lucrărilor, artiștii susțin și societatea medicală a Brigăzii 114 Apărare Teritorială și proiectul

„Aripile Victoriei”, prin care sunt ajutați soldații răniți.

Icoanele prezentate în cadrul expoziției călătoresc prin toată lumea, până în prezent fiind expuse în 19 țări și în peste 150 de locuri (inclusiv la Parlamentul European).

Vernisajul de pe 22 februarie, de la Muzeul Național de Istorie a Moldovei din Chișinău, va avea loc cu participarea autorilor lucrărilor.

Proiectul este realizat de Institutul Polonez din București, prin amabilitatea Muzeului Național de Istorie a Moldovei și cu sprijinul Ambasadei Republicii Polone la Chișinău și Ambasadei Ucrainei în Republica Moldova.

Cor. VP

Dialog

„Este important să participăm la crearea regulilor pentru piața forței de muncă”

Interviù cu Igor Zubcu, președintele CNSM

(Continuare din p. 1)

Aș dori să amintesc aici și Declarația partenerilor sociali privind susținerea cursului de integrare europeană a Republicii Moldova, semnată de cei trei lideri reprezentanți, la ultima ședință a Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective.

Este un an de zile de când suntem membri ai Confederației Europene a Sindicatelor. Totodată, vizitele acestea au avut loc și în contextul alegerii mele în calitate de președinte al Consiliului Regional Pan-European al Sindicatelor (PERC) de pe lângă Confederația Internațională a Sindicatelor (ITUC). Au fost vizite de schimb de experiență și bune practici, utile pentru ambele părți ale dialogului.

- Aș vrea să dezghicăm pe rând, cu unele detalii, întâlnirile pe care le-ați avut. Să începem cu întvederea de la Viena, cu reprezentanții OGB (Uniunea Sindicală din Austria). Ce avem în comun și ce diferă între sindicatele din Austria și cele din R. Moldova? Și cum ne-ar putea ajuta austriei în drumul nostru spre UE?

- După stilul de activitate, cred că mișcarea sindicală din Austria ne este cea mai apropiată, ca temperament, obiective, viziuni. O deosebire ar fi că ei sunt de orientare socialistă și conlucrează cu Partidul Socialist de foarte mult timp. Conducerea Confederației este implicată și în politică. Dar la ei asta există în cultură. Cultura mișcării sindicale este mult mai veche și, desigur, nu o putem compara cu sindicalismul sovietic. Cu toate acestea, austriei au o rată de sindicalizare de peste 60%. La noi, însă, politica pe care o promovăm este cea socială. Una dintre chestiunile abordate cu austriei constituie un proiect comun între sindicatele austriece și Ministerul Federal al Asistenței Sociale din Republica Austria. Este un proiect pe care urmează să-l derulăm și în Republica Moldova.

Un domeniu care ar atrage mai mulți tineri în mișcarea sindicală

Vom avea un schimb de vizite. Este vorba de asistența socială în general, cum este organizată asistența socială în teritoriu. Vrem să dezvoltăm acest sector. Dacă vom demonstra un parteneriat de calitate în acest domeniu, vom avea posibilitatea de a lărgi spectrul domeniilor unde ar putea să ne ajute austriei. Vreau să menționez că chiar zilele trecute a fost la noi în vizită președintele organizației sindicale de la Ministerul Federal al Afacerilor Externe din Republica Austria, care a venit

cu propunerea ca să avem un proiect între patru confederații de la noi, din Georgia, Armenia, Azerbaidjan și Austria pe domeniul combaterii dezinformării, contracarării fake news-urilor. Este un domeniu care ar atrage mai mulți tineri în mișcarea sindicală și ar demonstra în felul acesta că nu suntem o mișcare îmbătrânită.

- Întvederea de pe 6 februarie, de la Budapesta, cu Confederația Sindicatelor din Ungaria, cea mai mare entitate sindicală din această țară, a pus bazele unei colaborări sindicale moldo-maghiare. Puteți deschide parantezele în acest caz pentru cititorii ziarului?

- Referitor la una din cele șase confederații sindicale din Ungaria, noi am ales una dintre ele, în primul rând pentru că și ei sunt membri ai sindicatelor europene. La Congresul Internațional al Sindicatelor de la Melbourne (Australia), ne-am propus să avem o întâlnire. Și iată că a venit momentul. Am făcut și noi o prezentare succintă a activității CNSM. Totodată, și ei ne-au relatat despre structura lor și obiectivele primordiale. Chiar dacă Ungaria este o țară membră a Uniunii Europene, se confruntă și maghiarii cu aceleași probleme pe care le are mișcarea sindicală din Republica Moldova. Ne-m propus să avem un parteneriat de durată.

„Codul muncii devine nu un Cod al muncii pentru lucrători, ci pentru sclavi?”

Au și ei probleme ce țin de modificarea legislației muncii. Tot mai des vorbesc despre faptul că Codul muncii devine nu un Cod al muncii pentru lucrători, ci pentru sclavi. Și noi, în Republica Moldova, vedem o tendință tot mai accentuată vizavi de modificarea Codului muncii și anume în direcția diminuării drepturilor și

garanțiilor lucrătorilor. De aceea, pentru noi este un exemplu că trebuie să luptăm pentru menținerea garanțiilor și a drepturilor pe care le avem în legislația muncii și să nu permitem liberalizarea legislației muncii sau pseudo-liberalizarea în scopul facilitării businessului și a investițiilor în Republica Moldova. Vreau să reiterez: Codul muncii din Republica Moldova este un cod echilibrat, care reflectă atât drepturile angajatorului, cât și drepturile salariatului.

- Pornind de la similitudinile problemelor care persistă în Ungaria și în Republica Moldova, putem vorbi despre influența finanțelor internaționale? Pentru că la noi s-a vorbit despre lobby-ul Camerei de Comerț Americane în Moldova la elaborarea Codului muncii?

- Există, într-adevăr, o influență, o presiune, un lobby și, desigur, el este în Ungaria și în alte țări nu doar din Uniunea Europeană. Pentru noi, este important ca să fim prezenți în cadrul negocierilor colective, pe scena parteneriatului social și să participăm în procesul de creare a regulilor pentru piața forței de muncă. Vom continua să pledăm pentru îmbunătățirea garanțiilor lucrătorilor, dar nu diminuarea drepturilor ce țin de raporturile de muncă.

- Tot la Budapesta ați avut, pe 8 februarie, o întvedere cu reprezentanții Oficiului OIM, în timpul căreia ați discutat despre dialogul social, activitatea și prioritățile CNSM pentru următoarea perioadă. Ne puteți spune în ce măsură coincid sau sunt apropiate viziunile OIM, ale CNSM și ale guvernării de la Chișinău la capitolul dialogul social și încercările de a depăși lacunele și divergențele care pot apărea, rolul sindicatelor fiind unul major în apărarea drepturilor muncii?

- Desigur, a fost importantă și vizita noastră la Viena, a fost importantă și întâlnirea noastră cu conducerea Confederației Sindicale din Ungaria, dar scopul primordial a fost întvederea cu conducerea Oficiului Organizației Internaționale a Muncii cu sediul în Budapesta. Primul lucru pe care vreau să-l menționez este că, începând discuția cu doamna director al Oficiului OIM, Claire Harasty, am întrebat-o dacă a mai avut în vizită o delegație atât de mare cum a fost a noastră - circa 20 de lideri sindicali. Dumneai a menționat că aceasta constituie o vizită istorică nu numai pentru CNSM, ci și pentru Oficiul OIM din Budapesta, pentru că e pentru prima dată când a sosit o asemenea delegație reprezentativă, Comitetul Confederal în corpore, și acesta este din R. Moldova.

„Unul dintre scopurile noastre a fost să demonstrăm că R. Moldova are o mișcare sindicală cu vector european”

Unul dintre scopurile noastre a fost să demonstrăm că Republica Moldova are o mișcare sindicală cu vector european, că mișcarea sindicală de la noi are ca imperative conlucrearea cu organismele internaționale în domeniul muncii. CNSM consideră că dialogul tripartit este cheia succesului, a creșterii și dezvoltării Republicii Moldova. În ultimii ani, a crescut cultura dialogului social în Republica Moldova. În cadrul Comisiei tripartite, care se întrunește lunar, discutăm probleme imperative atât pentru sindicate, patronate, cât și pentru guvern. Totodată, ne-am expus îngrijorarea că în ultimul timp tot mai des este modificat Codul muncii, mai ales în scopul favorizării businessului și în detrimentul drepturilor și garanțiilor lucrătorilor. Clauzele din Codul muncii trebuie să fie elaborate de cei care le aplică, în cazul de față, mă refer la patronate și sindicate. Noi avem un exemplu de bună practică: activitatea așa-numitului grup tripartit. De fiecare dată când se discută modificările la Codul muncii, acestea se examinează în grupul tripartit și numai după aceea propunerile de modificare, care erau armonizate cu interesele sindicaliștilor, ale reprezentanților patronatelor, guvernului, erau înaintate legiuitorului spre aprobare.

Noi am insistat ca Oficiul OIM din Budapesta să vină cu o recomandare către partenerii sociali din Republica Moldova, mai ales către guvernare, ca tot ceea ce ține de modificarea legislației muncii să se realizeze prin dialog, prin consens între partenerii sociali. Eu cred în dialogul social și noi, sindicatele, vom fi insistenți în promovarea dialogului social, ca singura soluție eficientă pentru soluționarea problemelor. Probleme cu care se confruntă și țările europene, mult mai avansate din punct de vedere economic.

Educație

Bullying-ul în rândul adolescenților, tot mai îngrijorător

Fenomenul bullying-ului ia amploare în școlile din Republica Moldova, potrivit reprezentanților din sistemul de învățământ. Doar în primul semestru al anului curent de studii, au fost înregistrate peste 470 de cazuri. În acest sens, pentru combaterea bullying-ului, Ministerul Educației și Cercetării, împreună cu societatea civilă, au lansat o campanie de sensibilizare și instruire a profesorilor și psihologilor.

Campania se va desfășura pe parcursul anului 2024 și prevede o serie de activități în școli, precum și o săptămână dedicată prevenirii bullying-ului, dar și alte activități în mediul online pentru sensibilizarea societății față de acest fenomen.

Peste o mie de cazuri în doar un an

„Ca urmare a inițiativei legislative și introducerii noțiunii de „bullying” în Codul Educației, ministerul a aprobat o metodologie cu privire la prevenirea și combaterea bullying-ului. În anul 2023, au fost raportate 1.086 de astfel de cazuri. Fiecare dintre ele produc consecințe și trebuie analizate minuțios. Avem resursele necesare pentru a realiza la nivel național instruirea pentru prevenirea acestui fenomen, dar și pentru a face un efort comun de educare a societății în spiritul „toleranță zero”, astfel încât aceasta să se implice în prevenirea și combaterea bullying-ului”, a spus ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun.

Această campanie are la bază studiul CAP (Cunoștințe, Atitudini și Practici), elaborat de către Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei (APSCF), în colaborare cu o companie sociologică. Studiul a evidențiat că peste 70% dintre copii au fost martori ai situațiilor de bullying.

Formele prevalente sunt cele verbale și

relaționale, cu o cotă de 54%, depășind-o pe cea fizică, ceea ce face și mai dificil de identificat fenomenul. Alarmant e faptul că doar 34% dintre copii care au suferit de pe urma bullying-ului în mediul online s-au adresat unui adult. Aceste date, la fel ca și altele observate în timpul studiului, arată că bullying-ul rămâne a fi o problemă gravă cu care se confruntă comunitatea, problemă care trebuie contracarată. De asemenea, aproximativ 12% dintre profesori și 21% dintre psihologi au menționat că au observat sau au auzit despre situații de bullying în fiecare săptămână. 67% dintre profesori și 81% dintre psihologi consideră că diferențele în educația primită de la părinți este cauza principală a bullying-ului.

Activitățile campaniei se vor adresa celor trei grupuri țintă: copii, părinți și profesori, pentru a asigura o abordare complexă a fenomenului.

Și profesorii, victime ale violenței

„Legea anti-bullying prevede introducerea unor noi principii în educație: nediscriminarea și non-volența, dar și elaborarea de către Guvern a unui mecanism de prevenire și combatere a bullying-ului în școală. În octombrie 2023, metodologia de prevenire și combatere a bullying-ului a fost aprobată de către Guvern”, a subliniat deputata Angela Munteanu-Pojoga.

De altfel, nici profesorii nu sunt feriți de acest fenomen. Anterior, mai multe cadre didactice, dar și Federația Sindicală a Educației și Științei (FSES), au cerut autorităților adoptarea unei legi împotriva violenței în școli. Acum o lună, în cadrul unei emisiuni TV, ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, a menționat că elevii care vor manifesta un comportament necorespunzător față de profesori vor fi sancționați disciplinar, până la excluderea din instituția de învățământ. Potrivit oficialului, sancțiunile sunt prevăzute în regulamentele interne ale școlilor, însă ele trebuie incluse și în Codul Educației.

„Violența în raport cu cadrele didactice este un lucru îngrijorător. Cadrele didactice, la fiecare întrunire, invocă această problemă. Urmează să facem mai multe modificări în Codul Educației, inclusiv legate de sancționarea elevilor pentru abateri disciplinare. Aceste prevederi le avem prevăzu-

te, dar vrem să le ridicăm de la nivelul regulamentului intern al instituției la nivel de lege. Trebuie să fie un mesaj general adresat părinților, cadrelor didactice și elevilor, că instituția de învățământ nu este un loc unde se petrec acte de violență”, a afirmat Dan Perciun.

Ministrul Educației a mai spus că ministerul de resort va analiza amploarea fenomenului violenței în școli prin diferite sondaje și va organiza instruirea pentru cadrele didactice despre prevenirea bullying-ului în rândul elevilor.

Bullying-ul are loc atunci când o persoană sau un grup se comportă urât în mod intenționat și repetat, astfel încât să facă pe cineva să se simtă rănit, înfricoșat sau jenat. Acesta se poate manifesta verbal, fizic, psihologic sau în orice combinație a acestor trei forme.

Galina MUNTEANU

Vești liniștitoare

BNM prognozează o rată a inflației de 4-5% pentru 2024

Pentru luna decembrie 2023, rata inflației a constituit 4,2%, în timp ce în ianuarie 2024, această rată a fost de 4,6%.

„Pe parcursul anului curent, prețurile vor continua să crească, dar cu doar 4-5 la sută. Ne aflăm într-un proces dezinflaționist, dar ritmul de creștere este unul mai scăzut”, a menționat marți, 13 februarie, Anca Dragu, guvernatoarea Băncii Naționale a Moldovei, la o conferință de presă în care a prezentat Raportul asupra inflației din 2024.

Potrivit guvernatoarei BNM, ritmul pozitiv al ratei anuale a inflației se va datora impactului pozitiv din partea inflației de bază, prețurilor reglementate, prețurilor produselor alimentare și mai puțin din partea celor la combustibili, cu excepția trimestrelor I, II și III din 2024, unde prețurile la combustibili vor avea un impact ușor negativ.

Anca Dragu a mai spus că, în a doua jumătate a anului 2023, a existat o evoluție favorabilă în creditare.

„Dacă ne uităm pe structura creditelor noi acordate, avem o pondere în continuare mare a consumului, imobiliare persoane fizice, comerț, iar agricultura își face loc spre sfârșitul anului. Această evoluție, în care își face loc și agricultura; și se temperează și consu-

mul populației, este una favorabilă și arată tendință de creștere în economia națională”, a relevat guvernatoarea BNM.

„Ratele medii ale dobânzilor la creditele de consum pentru persoanele fizice în monedă națională, rata nominală și rata efectivă - aceste rate ajung la un nivel asemănător. Foarte interesant este să vedem o scădere a comisioanelor medii, în anul 2023”, a subliniat Anca Dragu.

Totodată, în 2023, s-a atestat o evoluție într-un trend descrescător a creditelor în dolari, dar, în același timp, o creștere în depozite în dolari.

„O creștere a cererii pentru creditele în lei moldovenești și o reducere a cererii pentru creditele în valută străină arată, de asemenea, o încredere în economia națională”, a mai spus Anca Dragu.

Daniela MORARI

Piața muncii

Israelul interzice angajarea moldovenilor în construcții fără un acord oficial

Autoritățile din Israel au introdus o nouă măsură ce afectează direct cetățenii Republicii Moldova care lucrează în domeniul construcțiilor. Potrivit noilor regulamente, agenții economici israelieni nu vor mai putea angaja moldoveni în acest sector fără un acord oficial între Israel și autoritățile competente din Republica Moldova, conform unui anunț făcut recent de către autoritățile israeliene.

Această decizie vine în urma unor preocupări legate de reglementarea și controlul adecvat al forței de muncă din străinătate, precum și pentru a asigura condiții de muncă corecte și sigure pentru toți angajații, indiferent de naționalitate. În urma noilor reguli, angajatorii israelieni sunt obligați să obțină un document oficial din partea autorităților corespunzătoare din Republica Moldova înainte de a angaja orice cetățean moldovean în sectorul construcțiilor.

Această măsură este susceptibilă să afecteze fluxul de lucrători moldoveni care se angajează în construcții în Israel, iar autoritățile din Republica Moldova sunt așteptate să întreprindă măsurile necesare pentru a facilita și a reglementa acest proces în conformitate cu cerințele impuse de Israel.

Cor. VP

Proiect

Autoritățile de resort au elaborat un nou program de dezvoltare a industriei

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a propus spre dezbatere publice un proiect de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de dezvoltare industrială pentru anii 2024 - 2028.

Potrivit notei informative a proiectului, programul a fost elaborat cu scopul de a fortifica industria prelucrătoare, care deține o pondere de 86% în total din industrie.

Impactul anticipat al Programului este de a dezvolta un sector industrial competitiv, astfel încât în anul 2028 ponderea industriei prelucrătoare în PIB să crească cu cel puțin 40%, în timp ce volumul producției industriale fabricate să sporească cu cel puțin 50%, comparativ cu anul 2023.

Ultimul document de politici în domeniul industriei a fost „Strategia de dezvoltare a industriei pentru perioada de până în anul 2015”. După realizarea acestuia, au fost elaborate un șir de documente strategice sectoriale, care doar tangențial vizează dezvoltarea industriei. E vorba de

documente de politici sectoriale în domeniile agroindustrial, energetică, tehnologii informaționale și comunicații, dezvoltare regională, educație, mediu, transport, care, mai mult sau mai puțin, sunt corelate cu dezvoltarea sectorului industrial al economiei naționale.

Din aceste considerente, a apărut necesitatea stringentă de a elabora un document de politici care să definească viziunea strategică și principală a direcțiilor

de dezvoltare ale industriei prelucrătoare din Republica Moldova pe termen mediu, în conformitate cu potențialul de dezvoltare a industriei autohtone și angajamentele setate în Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) și cele care derivă din statutul de țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană.

Implementarea cu succes a Programului național de dezvoltare industrială pentru anii 2024-2028 va contribui la reanima-

rea industriei electronice și la valorificarea potențialului existent în producerea de hardware și software, a componentelor și dispozitivelor electronice, a contoarelor inteligente, a conductoarelor.

Totodată, realizarea prevederilor documentului va spori numărul proiectelor investitoriale în industria chimică și farmaceutică, iar astfel va crește cota pe piața autohtonă a medicamentelor produse în Republica Moldova.

În același timp, implementarea programului va face ca sectorul industriei ușoare să fie orientat spre dezvoltarea și comercializarea propriilor brand-uri. Se urmărește și fortificarea industriei materialelor de construcție, în vederea stimulării construcțiilor - rezidențiale și industriale. Programul pune accent și pe dezvoltarea industriei alimentare, pentru a asigura securitatea alimentară a țării și pentru ca Republica Moldova să devină un producător important pe piața est-europeană.

Estimările ministerului de resort arată că, pentru implementarea prevederilor programului, sunt necesare mijloace financiare în valoare de circa 261 mln. 763,1 mii de lei.

Daniela MORARI

Veste tristă

Indexarea pensiilor de la 1 aprilie, preconizată de 6%, va fi și mai mică

De la 1 aprilie, pensiile vor fi indexate cu 4,2%, deși în decembrie 2023 autoritățile au anunțat că în 2024 rata de indexare va fi 6%. Potrivit ministrului Muncii și Protecției Sociale, Alexei Buzu, autoritățile mențin puterea de cumpărare a pensionarilor prin majorarea pensiilor. Acesta spune că de la începutul mandatului actualei guvernări pensia minimă a crescut cu 120%, iar cea medie - cu 70%.

Potrivit legii, pensiile sunt indexate la 1 aprilie cu rata inflației înregistrată la finalul anului trecut. Indexarea are loc pentru a racorda valoarea pensiilor la creșterea prețurilor. Ministrul Muncii și Protecției Sociale spune că în acest an pensiile vor fi indexate cu 4,2%. Se întâmplă în condițiile în care, anul trecut, autoritățile anunțau pentru 2024 o rată de indexare de 6%.

„Datele cu privire la inflație, la sfârșit de an, arată că avem o inflație de 4,2%, aceasta va fi rata de indexare a pensiilor în acest an. În anul trecut, pensiile au fost indexate cu 15%. Dar cum a apărut această cifră? Pensiile s-au indexat doar cu cât au crescut încasările la bugetul asigurărilor sociale în 2022 față de 2021. Este adevărat,

anul trecut am avut o inflație extrem de mare, o inflație pe care Republica Moldova nu a avut-o în ultimii 20 de ani. Totuși, în final, noi am protejat puterea de cumpărare. De la începutul mandatului acestui Guvern, atât pensia minimă, cât și pensia medie, au crescut mai mult decât rata inflației”, a afirmat Alexei Buzu în cadrul unei emisiuni TV.

Alexei Buzu spune că în anul trecut, prin derogare de la lege, pensiile au fost indexate cu 15% în loc de 30%, întrucât nu existau fonduri suficiente pentru o indexare la valoarea inflației. Totuși, potrivit ministrului, pensionarii și-au menținut puterea de cumpărare, pentru că pensiile au fost majorate considerabil în ultimii ani.

„Am schimbat legislația, unde

avem prevederi clare, care leagă creșterea pensiilor de creșterea economică. Dacă vom avea creștere economică, și pensiile vor crește. Noi am crescut pensia minimă cu 120%, pensia medie a crescut cu 70%. Deci, ambele au crescut peste rata cumulativă a inflației. Cu siguranță, pensia este în continuare mică. Nu cred că există o persoană mai nemulțumită de inadecvarea pensiei din Republica Moldova decât ministrul Muncii și Protecției Sociale și tatăl său, care de fiecare dată când mă vede mă întreabă de ce pensia lui este atât de mică”, a mai spus ministrul Muncii și Protecției Sociale.

În 2024, în Republica Moldova, 530.643 de pensionari primesc pensia pentru limita de vârstă.

Natalia HADĂRCĂ

Agricultură

Asistență de urgență pentru gospodăriile vulnerabile de la sate

Începând cu luna curentă, 12 mii de gospodării vulnerabile vor primi seturi de semințe pentru legume, tuberculi de cartofi de sămânță și furaje pentru bovine. Resursele, evaluate la circa 1 milion de dolari SUA, sunt finanțate de două proiecte, implementate de FAO (Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură).

Asistența agricolă de urgență este destinată fermierilor mici și gospodăriilor vulnerabile de la sate, care se confruntă cu efectele secetei din 2022 și ale crizei din regiune, a anunțat Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Astfel, în opt raioane vor fi distribuite seturi de semințe de legume - e vorba de Soroca, Hâncești, Orhei, Cantemir, Râșcani, Florești, Edineț și Drochia. În cinci raioane vor fi distribuiți tuberculi de cartofi: Orhei, Cantemir, Ștefan Vodă, Edineț și Râșcani. Alte patru raioane vor primi furaje pentru animale - Cimișlia, Fălești, Ștefan Vodă și Sôldănești.

Seturile de semințe de legume vor fi distribuite în luna februarie, la începutul sezonului de plantare. Planificat pentru cultivare la scară mică, fiecare set acoperă producția de legume în sere cu suprafețe de 50 la 1 000 de metri pătrați și include o selecție de semințe de roșii și castraveți, îngrășăminte, difuzoare de feromoni și tăvi celulare pentru producția de răsaduri.

Printre producătorii agricoli respectivi sunt și 200 de femei. Potrivit ministerului de resort, această abordare comprehensivă va asigura inclusiv sustenabilitate pe termen lung și acces la piețe de desfacere.

Daniela MORARI

» CONSULTAȚII

6

Economistul

Venituri din care nu se calculează contribuții de asigurări sociale în 2024

Ana MOLDOVANU, consilier superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM

Conform anexei nr. 3 a Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale pentru anul 2024, contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii nu se calculează următoarelor drepturi și venituri:

1) ajutorul material în caz de calamitate naturală și alte circumstanțe, acordat prin hotărâre de Guvern sau prin decizia autorității administrației publice locale, din Fondul de susținere a populației;

2) cheltuielile pentru transportul, hrana angajaților, studiile profesionale/de perfecționare profesională, suportate de către angajator; cheltuielile suportate pentru transportul și hrana studenților stagiați și/sau elevilor;

3) sumele compensatorii (cheltuielile de deplasare în interes de serviciu, compensarea prejudiciului cauzat angajaților prin mutilare sau prin altă vătămare a sănătății în procesul muncii);

4) indemnizațiile plătite aleșilor locali pentru fiecare zi de participare la ședința consiliului;

5) sumele de compensare a salariului neachitat în termenul stabilit;

6) sumele primite de către angajați din realizarea proiectelor de asistență tehnică finanțate de către donatorii externi;

7) sumele primite de persoanele asigurate pentru asigurările benevoale;

8) indemnizația de eliberare din serviciu;

9) indemnizația acordată militarilor prin contract, persoanelor din corpul de comandă, din trupele organelor afacerilor interne și ale sistemului penitenciar, ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor de securitate a statului și ai Centrului Național Anticorupție la eliberarea din serviciu;

10) indemnizațiile unice, egale cu două salarii ale funcției, în cazul expirării mandatului (demisie, revocare) a persoanelor cu funcție de demnitate publică;

11) sumele pentru îmbrăcăminte, încălțăminte, alte mijloace de protecție individuală, lapte, hrană curativ-dietetică, plata biletelor în sanatorii, în casele de odihnă și în instituțiile de întremare pentru copii;

12) sumele ce constituie valoarea cadourilor (premiilor în obiecte) primite de către angajați sau foștii angajați la locul de muncă de bază, precum și sumele ce constituie valoarea premiilor în obiecte și sumele recompenselor bănești primite la concursuri și competiții;

13) bursele elevilor, ale studenților care urmează studiul postuni-

versitare la zi, precum și bursele de merit, de studii și sociale, acordate persoanelor care urmează studiul postuniversitar;

14) sumele plătite elevilor din școlile profesionale polyvalente, școlile de meserii, școlile medii de cultură generală și colegii pentru lucrările executate de ei;

15) sumele plătite pentru compensarea cheltuielilor de călătorie, transport și închiriere a locuinței în caz de transfer în interes de serviciu în altă localitate;

16) retribuirea muncii efectuate în afara orelor de program, virată la bugetul respectiv sau la fondurile de binefacere;

17) indemnizația plătită tinerilor specialiști pentru concediul acordat după absolvirea instituției de învățământ superior, mediu de specialitate sau secundar profesional;

18) indemnizația unică acordată tinerilor specialiști la angajare în sfera bugetară;

19) indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă;

20) toate tipurile de prestații sociale plătite beneficiarilor de la bugetul public național;

21) veniturile din gestionarea proprietății (dividende, dobânzi, drepturi la cotele de participare);

22) câștigurile din obligațiunile împrumuturilor de stat și sumele primite la stingerea obligațiilor;

23) câștigurile de la loterii;

24) plățile compensatorii pentru donarea de sânge;

25) sumele primite de către persoanele fizice asigurate sub formă de granturi/ajutoare financiare cu titlu gratuit, acordate de instituții internaționale și naționale, precum și de agenți economici;

26) sumele plătite pentru dreptul de autor;

27) sumele plătite pentru implementarea invențiilor, a propunerilor de raționalizare, precum și pentru dreptul de autor;

28) ajutorul material acordat din mijloacele sindicatelor și patronatelor, în limita unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat per angajat anual;

29) compensațiile și indemnizațiile unice pentru absolvenții instituțiilor de învățământ în primii trei ani de activitate;

30) indemnizația unică în cazul reducerii capacității de muncă sau în cazul decesului lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale;

31) sumele de compensare a pagubelor suportate de angajați în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale;

32) ajutorul financiar, premiile și indemnizațiile obținute de către sportivi, antrenori, bursele sportive și indemnizațiile acordate în vederea pregătirii și participării la Jocurile Olimpice și la competițiile internaționale;

33) Premiul Național al RM în domeniul literaturii, artei, arhitecturii, științei și tehnicii, precum și premiile elevilor pentru performanțele obținute în cadrul olimpiadelor și concursurilor;

34) recompensa acordată membrilor gospodăriilor (familiilor) pentru participarea la sondajele selective efectuate de către organele de statistică;

35) compensațiile sau despăgubirile pentru daunele materiale și pagubele morale;

36) sumele obținute de către deținătorii patentei de întreprinzător în urma executării de lucrări sau servicii, incluse în patenta de întreprinzător;

37) drepturile bănești aferente restituirii cheltuielilor și plăților compensatorii ce țin de executarea obligațiilor de serviciu ale militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă din organele apărării naționale, de ocrotire a normelor de drept, de securitate a statului și de ordine publică, plătite din bugetul de stat;

38) compensația bănească acordată din bugetul de stat persoanelor beneficiari ai Programului de stat „Prima casă”;

40) compensațiile bănești anuale acordate personalului didactic din învățământul general public;

41) plățile efectuate de angajator pentru testarea și vaccinarea salariaților în legătură cu virusul SARS-CoV-2;

42) plățile efectuate de angajator, în folosul salariatului, în scopul compensării costurilor serviciilor alternative de îngrijire a copiilor cu vârsta de până la trei ani, în mărime ce nu depășește valoarea de 2500 de lei lunar pentru fiecare copil;

43) indemnizația pentru muncă prestată în perioada electorală, inclusiv în ziua alegerilor, achitată funcționarilor electorali nedegrevați sau neconvocați care activează în cadrul consiliilor electorale.

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție va răspunde Ion PREGUZA, expert în Departamentul juridic al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, în fiecare luni și joi de la 14:00 până la 16:00. Ne puteți contacta și la linia fierbinte 0-800-800-20.

Regulamentul intern al unității: avantaje și lacune

La întreprinderea în care activăm, cu părere de rău, nu mai există Regulamentul intern al unității. La solicitarea noastră angajatorul ne-a explicat doar faptul că un astfel de act juridic, potrivit unor modificări ale Codului muncii, nu mai este obligatoriu la unitate și nici nu va dispune elaborarea acestuia. Vă rog să ne spuneți despre ce modificări la Codul muncii este vorba. Care a fost necesitatea modificărilor cu referire la Regulamentul intern și ce schimbări favorabile au adus acestea pentru salariați și întreprindere?

Alexandru Boaghe și Simion Dolghieru, Chișinău

Prevederile Codului muncii referitoare la Regulamentul intern al unității, precum și alte reglementări, cu privire la evidența timpului de muncă, programarea concediilor de odihnă anuale, indemnizația de concediu etc. au fost modificate prin Legea nr. 112 din 11.05.2023.

Astfel, prin modificarea art. 198 alin. (1) din Codul muncii, Regulamentul intern a fost transformat dintr-un act juridic obligatoriu într-un act juridic opțional, adică unul care poate fi elaborat doar la decizia angajatorului.

Despre consecințele concrete ale acestor modificări vom vorbi mai jos, însă acestea semnifică inclusiv faptul că, în cazul în care angajatorul nu va elabora și aproba Regulamentul intern al unității, el nu va mai fi atenționat de organele de control ale statului asupra încălcării prevederilor art. 198 alin. (1) din Codul muncii.

Modificările legislative privind stabilirea caracterului opțional al Regulamentului intern al unității au fost făcute „în vederea economisirii de timp și costuri pentru agenții economici” (vezi Nota informativă la proiectul legii prenotate).

Astfel, cele menționate în Nota informativă permit să constatăm cu siguranță că scopul modificărilor legislative cu referire la Regulamentul intern al unității (care, actualmente, poate fi elaborat doar la decizia angajatorului), nu ține de perfecționarea legislației muncii în vederea protejării drepturilor și intereselor salariaților sau de dezvoltarea dialogului social, sau de perfecționarea procesului de administrare a unității și nici de armonizarea legislației naționale cu anumite Directive ale UE.

”Caracterul opțional al Regulamentului intern este nu numai în defavoarea salariaților, dar și a angajatorilor

Cu alte cuvinte, un asemenea scop al modificării art. 198 alin. (1) din Codul muncii (economisirea de timp și costuri pentru agenții economici) constituie o încălcare, nu cu bună credință, a angajatorilor, inclusiv a investitorilor străini, de a nu aproba Regulamentul intern al unității, fapt care are drept efect reducerea nivelului de protecție a salariaților în materie de muncă.

Este important de menționat, în acest sens, poziția Ministerului Justiției, care a notat în avizul său (nr.04/179 din 10.01.2023) asupra modificării art. 198 alin. (1) din Codul muncii că întocmirea în „mod benevol” a regulamentelor interne de către angajatori reprezintă o normă juridică abuzivă, astfel propunând excluderea modificării date. Cu toate acestea, propunerea Ministerului Justiției nu a fost acceptată.

Nu a fost acceptată nici poziția Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, expusă împotriva modificării art. 198 alin. (1) din Codul muncii, menționând în acest sens că caracterul opțional al Regulamentului intern al unității este nu numai în defavoarea salariaților, dar și a angajatorilor, care țin să asigure o administrare justă și eficientă a întreprinderilor administrate.

Mai mult, în scopul asigurării unui echilibru de interese ale partenerilor sociali, CNSM a recomandat autorului propunerilor prenotate revenirea asupra amendării Codului muncii, în cadrul grupului de lucru tripartit, pentru identificarea unor soluții reciproc acceptabile asupra acestora, prin prisma standardelor internaționale la care Republica Moldova este parte, însă nici această sugestie nu a fost acceptată.

(va urma)

Dreptul la deconectare

O lege ce le-ar permite angajaților să ignore șefii în afara programului

Locuitorii Australiei au salutat un nou proiect de lege care le acordă dreptul de a ignora apelurile telefonice și mesajele șefilor lor în afara programului de lucru, însă unii lideri ai mediului de afaceri au acuzat guvernul că își depășește prerogativele, scrie hotnews.ro.

Așa-zisul „drept la deconectare” face parte dintr-o serie de modificări legislative ce vizează relațiile dintre angajați și patronii, ele fiind introduse în parlament de guvernul federal condus de premierul Anthony Albanese.

Proiectul de lege a fost adoptat de Senat, însă el se va întoarce la Camera Reprezentanților pentru votarea mai multor amendamente.

Legi asemănătoare privind „dreptul la decuplare” au fost adoptate deja de Franța, Germania, Spania, Italia și de alte țări din Uniunea Europeană. Legile respective le oferă angajaților dreptul de a nu-și

mai urmări dispozițiile de serviciu după terminarea programului de lucru.

Parlamentul European a recomandat încă din 2021 ca acesta să devină un drept fundamental la nivelul UE.

Guvernul și Parlamentul Republicii Moldova, stat cu aspirații de a adera la Uni-

nea Europeană, ar trebui să ia în calcul, probabil, eventualitatea și necesitatea de a adopta o lege în acest sens, în contextul recordării legislației noastre la rigorile europene.

„În general, cred că ar trebui să poți să te deconectezi când îți închei ziua de muncă

și când ești acasă, făcând ce vrei în timpul week-end-ului sau în concediu, mi se pare un lucru rezonabil în mare”, au declarat la unison mai mulți australieni și europeni intervievați pe marginea acestei chestiuni.

Însă un comunicat semnat de Camerele de comerț ale diferitelor sectoare economice din Australia a îndemnat Senatul să reanalizeze ceea ce mediul de afaceri a descris drept o lege „grăbită și viciată”.

Bran Black, directorul Consiliului Oamenilor de Afaceri din Australia, a declarat în fața reporterilor că prevederile din proiectul de lege sunt împotriva mediului de afaceri și ele vin într-o perioadă în care țara are cel mai puțin nevoie de așa ceva.

„Afacerile nu se opun ideii ca oamenii să poată să se deconecteze, știu că și mie îmi place să mă deconectez (...), dar trebuie să te asiguri că aceste politici sunt corecte în privința modului în care sunt implementate și tipul de consultări care sunt necesare pentru a face asta”, a adăugat el.

Cor. VP

Nou tip de concediu

Salariații care vor îngriji de o rudă bolnavă vor beneficia de 5 zile libere

În Codul muncii urmează să fie introdus un nou tip de concediu, și anume cel pentru îngrijirea unei rude bolnave sau a unei persoane bolnave care locuiește în aceeași locuință cu salariatul. Prevederile se conțin într-un proiect de lege elaborat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Astfel, proiectul prevede introducerea concediului de îngrijire pentru salariații care oferă îngrijiri personale sau asistentă unei rude sau unei persoane care locuiește în aceeași gospodărie cu salariatul și care are nevoie de îngrijiri sau de sprijin semnificativ ca urmare a unei probleme grave de sănătate.

Potrivit documentului, acest tip de concediu va fi plătit și cu o durată de cinci zile lucrătoare într-un an calendaristic.

„Modificarea propusă rezidă din necesitatea de a coordona măsurile ce se impun în vederea armonizării cadrului legislativ național la legislația europeană, ca teme fiind Acordul de Asociere între Republica Moldova și UE”, menționează Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Concediul plătit pentru îngrijirea unei persoane care locuiește în aceeași locuință cu salariatul se va acorda în baza unei cereri scrise.

Cor. VP

Spiritualitate

O biserică originală, semiîngropată, redeschisă vizitatorilor după restaurare

Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din orașul Căușeni va fi redeschisă pentru vizitatori pe 3 martie a.c., după o perioadă de restaurare, a anunțat Ministerul Culturii. Lăcașul sfânt este un monument de arhitectură unic în spațiul est-carpatic prin faptul că este amplasat sub nivelul solului, adică este o biserică semiîngropată.

Acest fapt se explică printr-o legendă ajunsă la noi de pe timpul administrației tătare din zonă. Se zice că tătarii au admis construcția unei biserici creștine, cu o condiție, ca ea să nu depășească în înălțime un ostaș pe cal.

Potrivit lui Ion Xenofontov, doctor în istorie, biserica „Adormirea Maicii Domnului” de la Căușeni este cel mai bine păstrat edificiu bisericesc medieval, în format original, din sudul Basarabiei.

Lăcașul reprezintă un monument de arhitectură de categorie națională, înscris în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat. Potrivit textului „pisaniei de ctitorie”, biserica a fost edificată în 1763. Unii autori însă o datează din sec. al XVI-lea, considerând că în anii 1763–1767 a fost doar reconstruită și pictată.

aceasta fiind opera zugravilor Stanciu Radu și Voicu.

Din 5 aprilie 1983, biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Căușeni, cu statut de muzeu-monument, se află în gestiunea Muzeului Național de Artă al Moldovei.

Pentru restaurarea acestui lăcaș sfânt de la Căușeni, Ambasada SUA a oferit un buget total de peste un milion de dolari, prin intermediul unui fond al ambasadorilor pentru conservare culturală.

Ultimii bani, alocați de Guvernul de la Chișinău pentru acest monument arhitectural, au fost pentru infrastructură și lucrări de amenajare a teritoriului. Potrivit Ministerului Culturii, e vorba de 324 de mii de dolari SUA.

Daniela MORARI

Bancuri pentru sindicaliști deștepți

Abordare filosofică

Discută doi filozofi:
 - Oare ce-i mai important în viață: banii sau sănătatea.
 - Depinde ce pierzi mai întâi.

Donatorul „nesimțit”

Un moldovean stabilit în America vine în concediu în satul natal și-l roagă pe taică-su să-i cheme pe toți sătenii sămbătă la căminul cultural, să-i cinstescă...

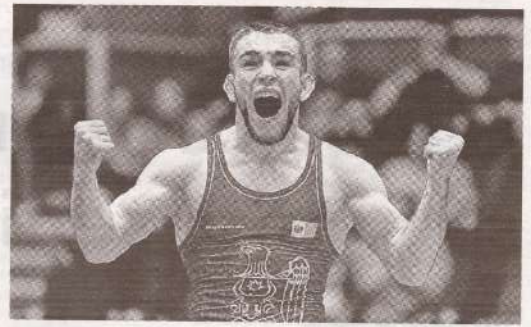
Sămbătă, toată suflarea petrece până spre ziua și la plecarea „americanul” dă fiecăruia câte un plic cu

100 de dolari. Următorul an din nou „americanul” face concediul la țară, din nou petrecerea la căminul cultural cu toți sătenii și plicul cu 100 de dolari. Sătenii mulțumiți așteptau să vină următorul an, căci deja devenise o tradiție...

Vine și următorul an, „americanul” prezent, se întâlnesc la căminul cultural, petrec pe cîste, dar, la plecare, în plic, Vasile și Gheorghe găsesc doar câte 50 de dolari și-l întreabă pe „american” de ce a scăzut „donația”.

Acesta le răspunde că are copii la facultate, a venit și criza globală și nu-și mai poate permite acum o cheltuială mai mare.

Vasile îi zice lui Gheorghe: Hai, bă Gheorghe acasă, că nesimțitul ăsta își ține copiii la facultate pe banii noștri...

Sport

Luptătorul de stil greco-roman Artiom Deleanu, campion european

Luptătorul de stil greco-roman Artiom Deleanu a devenit campion european, rezervat seniorilor, în urma unei competiții care se desfășoară în România, în perioada 12-18 februarie.

Artiom Deleanu a reușit să-i învingă în marea finală pe reprezentantul Azerbaidjanului, Rashad Mammadov, prin tuș, la categoria de greutate de până la 55 kg.

Pentru a accede în final sportivul moldovean l-a învins cu scorul de 5:1 pe Ștefan Hristov Egorov din Bulgaria, iar în semifinală a trecut cu scorul de 2:2 de luptătorul din Armenia, Manvel Chachatryan.

La aceeași competiție pentru medalia de bronz a luptat și Maestrul Internațional al Sportului Alexandrin Guțu, care a cedat în fața adversarului din Rusia, clasându-se pe locul V.

Moldova va disputa primul meci din acest an cu Macedonia de Nord

Echipa națională de fotbal a Republicii Moldova va disputa primul meci în noul an pe 22 martie. „Tricolorii” se vor confrunta într-o partidă amicală cu reprezentativa Macedoniei de Nord, participantă la ultimul turneu final al Campionatului European.

Partida va începe la 17:30 și se va disputa în Turcia, acolo unde echipa noastră națională are programat un cantonament în perioada dintre 18 și 27 martie, transmite stiri.md.

Conform Federației Moldovenești de Fotbal, selecționerul Sergiu Cleșenco va anunța lotul pentru acest meci la începutul lunii martie.

Echipa națională de fotbal a Republicii Moldova a jucat până acum 3 partide directe cu cea a Macedoniei de Nord și toate s-au terminat la egalitate. „Tricolorii” vor mai disputa un meci amical în luna iunie, pe teren propriu, însă adversarul încă nu a fost dezvăluit.

		ACTOR SPANIOL	CASA DE CULTURA	PESTERA	COLINDATORI
ONEST		MIC VAMPIRI	OELU TURBA		
CARE TENIA DRACILOR					
DADACA			SOLO DE TROMPETA		
NATALIA TOMA			DANS POPULAR		
YASILE TATU			RAM DE ALTOIT		
URAR LA NUNTA	CINSTE MILITARA	UN FEL DE AFI			EXPUS
NUTRITIV	TRAS PE RORTA	INDATA		PESTE SLAB	
GENERATOR ELECTRONIC		IMPOZITE		CAREUI	
SEPA LA MANASTIRE		BARZALIN			
CAISEI			CANTEC DE LEAGAN		INCREZATOR IN SEMENII SAI
LANGA LA		MISCARE MUZICALA	SCAUN HIPIC	CARTE DE SUCCES	
	STRANIU	GRUPARE MAFIOTA		MIC LABERE	IN RAMAI
	CEARTA				LYNX
TIGLE			MĂJESTRIE		
CALCULATOR CU BILE		PRĂPASTIE	OPENSIVA		CĂNTEC DE SLAVĂ
PAZNIC DE FIER		ORI		SPECIE	
PLU DE LEU	PUNCT PE HARTA			IN BLOCI	
CADOU	VICTOR FINE				DANA SASU
	SURUS SENIORULUI				
PATRAT					PACHET

Dezlegarea integralei din numărul trecut: C-C-T-CASALOT-RAPACE-METAN-M-IR-ACE-M-D-SPAN-AR-BUCATAR-OALA-TOROPITE-IR-SIG-CAMP-STI-LOJA-A-VIA-NAS-TRONA-TA-A-IC-EF-MIEL-IM-LE-EMIR-B-AMATORI-ITI-PRESANT-ASIN-SIAJ-ANTICA.

VOCEA POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera înregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995

Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
 info@vocea.md

Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactor-șef:
 Ilie LUPAN,
 tel.: 022266543

Contabil-șef:
 Svetlana BĂLAN

Redactori:
 Natalia HADĂRCĂ,
 Galina MUNTEANU,
 Daniela MORARI

Tehnoredactor:
 Sergiu BALTAGA
 Dezvoltator web:
 Alexei OVCINICOV

Colectivul redacțional:
 Ilie Lupan;
 Sergiu Sainciuc;
 Elizaveta Iurcu;
 Margareta Strestian;
 Nadejda Lavric;
 Angela Otean.

Redactor-stilizator:
 Anghelina DUDULIÇA

Adresa redacției: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 129, et. IX.

Tipar: "Edit Tipar Grup" SRL
 str. Feredeului 4, mun. Chișinău.

Com.: 93

Redacția nu poartă răspundere pentru conținutul și corectitudinea anunțurilor publicitare. Textele marcate cu P (publicitate) și PP (publicitate politică) sunt publicate în regim de publicitate plătită.